

Friederich Nietzsche (1844-1900)

- »Nobenih dejstev ni, so zgolj interpretacije.« → ni zagovornik objektivizma.
- Nemški filozof (filozofije nikoli študiral).
- Osebni prijatelj Richarda Wagnerja, a ga kasneje kritizira.
- *Sredi 40. let duševno zboli za sifilisom* → ena od črnih slik življenja.
- **Tako kot Schopenhauer:**
Ni boga. Ni nesmrtnih duš. Naše življenje je v glavnem nesmiselno trpljenje.
- Človeka poganja iracionalna sila VOLJA – nagon (nekaj nas žene, da se borimo, tekmujemo).
- Priporočila živeti polno življenje in si od njega vzeti vse, kar je mogoče. Osrednje vprašanje njegove filozofije je: Kako to najbolje storiti v nesmiselnem svetu brez boga?
- Ugotavlja, da smo **v družbi preveč navezani na neke obstoječe vrednote in morale** (iz stare Grčije in judovsko-krščanske tradicije) → preveč se jih oklepamo in niso v koraku s časom. → religija, v katero marsikdo ne verjame več.
 - o Naše življenje postaja lažno, tako smo zlagani tudi mi sami.
 - o **Poiskati moramo nov temelj.** Moramo biti prepričani, da bomo lahko oprli naše vrednote.
- Nietzsche je napadel obstoječe vrednote.
- Dokazuje, kaj se je dogajalo s človekom:
 - o Ljudje so se dvignili nad živalsko stanje.
 - o Razvili so civilizacijo, vključno s kulturo – močni je nenehno odstranjeval šibkejšega.
 - o **Moralista:** Sokrat, Jezus → trdila sta, da so vrednote napačne. Morajo obstajati zakoni, ki bi šibkejšega varovali pred močnim. Vladati bi morala pravičnost, ne pa moč →
 - o Proces, s katerimi se je človek dvignil nad žival in razvil civilizacijo, so se obrnili.
 - o Naravnim voditeljem (samozavestni, iznajdljivi ...) je vrednostni sistem nadel verige, izenačil jih je s povprečnim človeštvom.
 - o **Tipične lastnosti sužnjev so začeli slaviti kot kreposti:** življenje v službi drugih, samozanikanje, samožrtvovanje.
- **Vrednote si ustvarjamo sami: izberemo si tiste, ki so nam najbolj v prid.**
 - o Na vseh področjih življenja močnejši uničuje šibkejšega → le tako bodo živeli polno življenje in dosegli samoizpopolnitev domiselni, klubovalni, ustvarjalni ...
 - o Temu prizadevanju človeka pravimo volja do moči (premagovati močnejše).
 - o Tisti človek, ki razvije vse svoje zmožnosti, se nekako dvigne nad druge, je **nadčlovek.** Npr. Napoleon, Luther, Sokrat, Goethe